

Dokument na rokovanie

A9-0429/2023

11.12.2023

SPRÁVA

o vykonávaní ustanovení zmluvy týkajúcich sa národných parlamentov
(2023/2084(INI))

Výbor pre ústavné veci

Spravodajca: Paulo Rangel

OBSAH

	strana
DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ	3
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, OD KTORÝCH SPRAVODAJCA ZÍSKAL PODKLADY.....	7
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	8
INFORMÁCIE O PRIJATÍ V PRÍSLUŠNOM VÝBORE.....	17
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V PRÍSLUŠNOM VÝBORE.....	18

DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ

Úvod

Štrnásť rokov po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy Výbor pre ústavné veci (AFCO) usúdil, že je potrebné vypracovať iniciatívnu správu o vykonávaní, v ktorej sa posúdi vykonávanie ustanovení zmluvy týkajúcich sa národných parlamentov.

Cieľom správy je posúdiť využívanie súčasných mechanizmov účasti národných parlamentov na európskom politickom procese a perspektívy ich budúceho vývoja. Na základe tohto posúdenia sa v správe ďalej skúma možné zlepšenie uvedených mechanizmov v záujme užšieho zapojenia národných parlamentov do celkového integračného procesu. Zohľadňujú sa v nej diskusie a odporúčania, ktoré sa uskutočnili a predložili od schválenia predchádzajúcej správy o vykonávaní, napríklad Konferencia o budúcnosti Európy a osobitná skupina pre subsidiaritu, proporcionalitu a scenár „Menej, ale efektívnejšie“.

I. Základná úloha národných parlamentov: kontrolovať európskych politikov prostredníctvom ich vlastných vlád zastúpených v Rade a Európskej rade

Lisabonská zmluva sa stala známa ako zmluva parlamentov práve preto, že sa v nej výrazne posilnili právomoci Európskeho parlamentu, pričom uznala ústavnú úlohu národných parlamentov v európskom rámci. Parlamenta zohrávajú zásadnú úlohu pri zabezpečovaní demokratickej legitímnosti Únie presadzovaním jej pluralizmu a rozmanitosti a zabezpečovaním jej ústavného fungovania.

Politické subjekty na rôznych úrovniach verejnej správy, ako aj výskumní pracovníci považujú národné parlamenty za dôležitých činiteľov, ktorí prispievajú k posilneniu demokratického základu projektu EÚ. Aktívna účasť národných parlamentov na záležitostiach EÚ a zvýšená kontrola národných vlád národnými parlamentmi sú zásadné na zabezpečenie demokratickej zodpovednosti a legitimity inštitucionálneho systému EÚ. Napriek zahrnutiu národných parlamentov do znenia zmlúv by sa však ich schopnosť konať v záležitostiach EÚ mohla ešte zlepšiť. Národné parlamenty sú ochotné zohrávať aktívnejšiu úlohu v záležitostiach EÚ tým, že sa viac zapoja do obsahu politik a právnych predpisov EÚ, a nie len do otázok subsidiarity. Zintenzívňujú sa diskusie o tom, že sa národným parlamentom môže poskytnúť možnosť zasahovať do celého rozhodovacieho procesu.

Predpokladom demokratického fungovania inštitúcií je možnosť vyvodzovať zodpovednosť voči činiteľom s rozhodovacími právomocami. Európsky inštitucionálny systém je v tomto ohľade špecifický: Rada Európskej únie patrí do zákonodarnej moci ako zákonodarca a takisto do výkonnej moci ako inštitúcia zložená z národných predstaviteľov výkonnej moci. Táto hybridná povaha komplikuje politickú kontrolu, ktorú možno nad ňou vykonávať, keďže výsady Európskeho parlamentu sú obmedzené. V tejto súvislosti zohrávajú národné parlamenty zásadnú úlohu pri zabezpečovaní demokratického fungovania Únie vďaka kontrole, ktorú vykonávajú nad európskou politikou svojich národných vlád, ako je stanovené v zmluve.

Túto kontrolu však sťažuje nedostatočná transparentnosť práce Rady, ktorá napriek určitým zlepšeniam v praxi pretrváva. Prístup k informáciám, ktorý je predpokladom výkonu politickej kontroly nad národnou vládou, je prirodzené a predovšetkým, záležitosťou

vnútroštátnych pravidiel a postupov, ktoré sa v jednotlivých členských štátoch značne líšia. Mohli by sa však podporiť spoločné minimálne pravidlá, aby sa zabezpečila väčšia transparentnosť práce Rady vo vzťahu k národným parlamentom. Táto transparentnosť by sa mala vzťahovať najmä na hlasovanie členských štátov v Rade, ktoré by malo byť verejné, a pokiaľ možno aj na zasadnutia Rady, ktoré by mali byť v budúcnosti verejné. Monitorovanie činnosti a záznamov o hlasovaní členských štátov v Rade by bolo pre národné parlamenty najúčinnším spôsobom, ako vykonávať náležitú kontrolu nad európskou politikou svojich vlád.

II. Konkrétny ústavný príspevok národných parlamentov na európskej úrovni: vytvorenie európskej politickej sféry

Ak Lisabonská zmluva vyzýva k užšiemu vzťahu medzi národnými parlamentmi a európskymi inštitúciami, je to, prirodzene, preto, že sa očakáva ich osobitný prínos nad rámec toho, čo vedúci predstavitelia vyjadrujú prostredníctvom svojich názorov a hlasovaním v Rade a Európskej rade. Existuje skutočný ústavný *differentia specifica* medzi účasťou národných parlamentov na európskom živote a účasťou národných vlád na uvedenej Rade a Európskej rade. Zatiaľ čo vlády predstavujú jeden politický postoj, čo sa odráža v nedeliteľnosti ich hlasovania, národné parlamenty sú práve vyjadrením plurality a vnútornej rozmanitosti (bez toho, aby bolo dotknuté prísne dodržiavanie vôle vyjadrenej väčšinou). Osobitný príspevok, ktorý národné parlamenty môžu priniesť na európskej úrovni, je práve táto rôznorodosť národných predstáv (proporcionálne zastúpených). Zatiaľ sa však vyvinulo veľmi málo úsilia s cieľom upozorniť na nenahraditeľné ústavné funkcie národných parlamentov v rámci európskeho života. Táto funkcia výrazne prispieva k vytvoreniu skutočného európskeho politického priestoru a skutočne autentickéj verejnej sféry. V skutočnosti menšinové pozície v jednom národnom parlamente členského štátu môžu zodpovedať väčšinovej pozícii v inom a interakcia medzi nimi je prejavom vzniku európskej politickej scény. Správa sa okrem iného zameriava na odstránenie tohto rozdielu. Po prvé dôrazným podporovaním zastúpenia vnútornej plurality prostredníctvom delegácií národných parlamentov a pri všetkých spoločných podujatiach v súlade s pomerným zastúpením politických skupín. Po druhé poskytnutím možnosti pre menšinové skupiny, ktoré zastávajú menšinové pozície, pridať ich nesúhlasné stanoviská k odôvodneným stanoviskám bez toho, aby sa oslabil spätosť prijatých stanovísk s vôľou väčšiny.

III. Zameranie sa na úplnú medziinštitucionálnu spoluprácu: rozvíjanie európskej politickej sféry

Vytvorenie európskej politickej scény sa evidentne upevnilo posilnením všetkých druhov iniciatív, ktoré sú už zavedené. V skutočnosti sa prebiehajúca spolupráca medzi inštitúciami EÚ a národnými parlamentmi v uplynulom desaťročí výrazne zlepšila.

Hoci táto spolupráca je úzko prepojená s dialógom medzi samotnými národnými legislatívnymi orgánmi, stále existuje priestor na zlepšenie. V prvom rade by sa malo vynaložiť úsilie na zjednodušenie súčasného rámca vzťahov medzi EÚ a národnými parlamentmi vrátane Konferencie predsedov parlamentov EÚ, Konferencie výborov pre európske záležitosti (COSAC), Medziparlamentnej konferencie o stabilite, hospodárskej koordinácii a riadení v EÚ, spoločnej parlamentnej kontrolnej skupiny pre Euroapol, medziparlamentných schôdzí výborov a spoločných parlamentných zasadnutí, ako aj ďalších. Rozvoj prístupu založeného na výboroch by bol v tomto smere veľmi prospešný.

Je potrebná lepšia koordinácia a organizácia medziparlamentnej spolupráce z hľadiska času a obsahu, aby sa zabránilo únave z medziparlamentnej spolupráce. Okrem toho je potrebná lepšia spolupráca medzi samotnými národnými parlamentmi/komorami, aby mohli preskúmať existujúce mechanizmy na ovplyvňovanie záležitostí EÚ. Zdá sa, že sa uprednostňuje prístup k medziparlamentnej spolupráci založený na výboroch.

Mal by sa zorganizovať „Európsky týždeň“, ktorý by sa mohol konať súčasne v 27 národných parlamentoch a na ktorom by sa mali zúčastniť komisári, poslanci Európskeho parlamentu a ministri úradujúceho predsedníctva Rady, ktorí by diskutovali o európskych záležitostiach s poslancami národných a prípadne regionálnych parlamentov. „Európsky týždeň“ by mohol zahŕňať, opäť bez toho, aby bolo ohrozené zvrchované právo každého parlamentu, reformu „rokovacieho poriadku“ národných parlamentov a Európskeho parlamentu.

IV. Úloha národných parlamentov, pokiaľ ide o kontrolu subsidiarity

S ohľadom na to, že tu ide o jednu z najdôležitejších ústavných právomocí, národné parlamenty sa zhodujú na hodnotení, že dochádza k určitému spomaleniu vo fungovaní systému včasného varovania, ktoré môže byť dôvodom na uplatnenie postupu žltej alebo oranžovej karty.

Zdá sa, že odôvodnené stanoviská predložené národnými parlamentmi nespomaľujú ani nezastavujú legislatívne procesy EÚ, najmä preto, že tieto stanoviská by mali byť predložené do ôsmich týždňov od okamihu, keď Komisia predloží svoj legislatívny návrh. Táto lehota je však obmedzujúcim faktorom, ktorý národné parlamenty odrádza od predkladania odôvodnených stanovísk, a preto ju všetci kľúčoví účastníci procesu považujú za nedostatočnú, a to najmä z dôvodu oneskorenia pri zasielaní jednotlivých prvkov komplexných legislatívnych balíkov národným parlamentom a bežných období dovolení, keď má väčšina národných parlamentov prestávku. Nemožno ju však upraviť bez zmeny zmluvy. V predchádzajúcej správe o vykonávaní sa navrhovalo zavedenie technickej lehoty na oznámenie, čím by sa de facto predĺžila osemtyždňová lehota. V dôsledku toho Komisia od roku 2019 ako zmierňujúce opatrenie prestala pri stanovovaní osemtyždňovej lehoty pre národné parlamenty na zaslanie odôvodnených stanovísk započítavať obdobie sviatkov na konci roka. V rámci diskusií o možných zmenách zmluvy je však potrebné zvážiť predĺženie lehoty, ako to požadujú národné parlamenty.

Zdá sa, že národné parlamenty a európske inštitúcie vykladajú zásadu subsidiarity odlišne, čo môže mať určitý vplyv na vykonávanie systému včasného varovania, pretože to znižuje jeho účinnosť. Táto skutočnosť je zachytená aj v odporúčaniach Konferencie o budúcnosti Európy, ktorá navrhla rôzne nápady. Vypracovanie spoločného chápania zásady subsidiarity, ktoré by zahŕňalo kritériá obsiahnuté v protokole o subsidiarite a proporcionalite pôvodne pripojenom k Amsterdamskej zmluve, príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ, ako aj vlastnú prax Komisie, by preto prispelo k väčšej zrozumiteľnosti uplatňovania a posudzovania tejto zásady. Toto spoločné chápanie by mohlo predstavovať aj pokus o riešenie rozdielu medzi subsidiaritou *stricto sensu* a *lato sensu*, pričom druhá uvedená zahŕňa aj prenesenie a proporcionalitu, a to tým, že by sa zabránilo vyslovene reštriktívnemu vnímaniu zásady subsidiarity.

O postupe „zelenej karty“, ktorým sa zaoberá správa z roku 2018, sa podobne diskutovalo aj na Konferencii o budúcnosti Európy, ktorá v rámci návrhu 40 bodu 2 navrhla, aby národné parlamenty (a regionálne parlamenty s legislatívnymi právomocami) mohli navrhovať

legislatívne iniciatívy na európskej úrovni. Toto opatrenie Konferencie o budúcnosti Európy by si vyžiadalo revíziu zmluvy. Hoci sa uznáva ich úloha v rámci Európskej únie, je potrebné zdôrazniť, že národné parlamenty netvorí „tretiu komoru“ v inštitucionálnom rámci Únie, a preto by nemali mať priame právo iniciatívy. Ako bolo objasnené v predchádzajúcej správe o vykonávaní, takáto inovácia by nevyhnutne mala tri obmedzenia: nemôže ísť o skutočnú legislatívnu iniciatívu, pretože toto právo je vyhradené výlučne Komisii (Parlament ani Rada zatiaľ nemôžu iniciovať právne predpisy, hoci akákoľvek budúca revízia zmluvy by mala Európskemu parlamentu udeliť právo legislatívnej iniciatívy); nemožno ju použiť na zrušenie existujúcich právnych predpisov EÚ, pretože by inak fungovala ako obrátená červená karta, a napokon, nemala by obsahovať žiadne právo na zmenu európskych právnych predpisov (to by bolo uzurpovanie právomoci udelennej EP a Rade podľa zmlúv). Nápad je preto nanajvyššou chvályhodný, pretože je založený na správnom chápaní subsidiarity, keďže národné parlamenty uznávajú, že niektoré otázky sú vo výlučnej právomoci Únie. Pri plnom zavedení by išlo o právo predložiť návrh alebo podnet, ktoré by, podobne ako pri paralelných mechanizmoch, po prekročení prahu podpory národných parlamentov mohlo viesť k povinnosti odôvodnenej odpovede Komisie v prípade zamietnutia. Okrem toho by mal najprv získať podporu Európskeho parlamentu.

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, OD KTORÝCH SPRAVODAJCA ZÍSKAL PODKLADY

Spravodajca na svoju výlučnú zodpovednosť vyhlasuje, že nedostal podklady od žiadneho subjektu alebo osoby, ktoré majú byť uvedené v tejto prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o vykonávaní ustanovení zmluvy týkajúcich sa národných parlamentov (2023/2084(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (Zmluva o EÚ), a najmä na jej článok 5 týkajúci sa prenesenia právomocí a subsidiarity, článok 10 ods. 1 o zastupiteľskej demokracii, článok 10 ods. 2 o zastúpení občanov EÚ, článok 10 ods. 3 o práve občanov EÚ podieľať sa na demokratickom živote Únie, článok 10 ods. 4 o úlohe európskych politických strán, článok 11 o zastupiteľskej demokracii, článok 12 o úlohe národných parlamentov, článok 48 ods. 3 o riadnom revíznom postupe a článok 48 ods. 7 (premostovacia doložka),
- so zreteľom na Protokol č. 1 o úlohe národných parlamentov v Európskej únii¹ pripojený k Amsterdamskej zmluve, a na Protokol č. 2 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality² pripojený k Lisabonskej zmluve,
- so zreteľom na článok 15 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a články 41 a 42 Charty základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 7. mája 2009 o rozvoji vzťahov medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi podľa Lisabonskej zmluvy³, zo 16. apríla 2014 o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi⁴ a z 19. apríla 2018 o vykonávaní ustanovení zmluvy týkajúcich sa národných parlamentov⁵,
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií (COM(2021)0734),
- so zreteľom na výročnú správu Komisie o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality a o vzťahoch s národnými parlamentmi za rok 2018 z 11. júla 2019 (COM(2019)0333), za rok 2019 z 30. júna 2020 (COM(2020)0272), za rok 2020 z 23. júla 2021 (COM(2021)0417) a za rok 2021 z 1. augusta 2022 (COM(2022)0366),
- so zreteľom na výročné správy riaditeľstva Európskeho parlamentu pre vzťahy s národnými parlamentmi, najmä na správu z roku 2022 o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi EÚ,
- so zreteľom na svoje uznesenia z 20. januára 2021 o monitorovaní uplatňovania práva EÚ v rokoch 2017, 2018 a 2019⁶ a z 19. mája 2022 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2021⁷,

¹ Ú. v. EÚ C 202, 7.6.2016, s. 203.

² Ú. v. EÚ C 115, 9.5.2008, s. 206.

³ Ú. v. EÚ C 212 E, 5.8.2010, s. 94.

⁴ Ú. v. EÚ C 443, 22.12.2017, s. 40.

⁵ Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 121.

⁶ Ú. v. EÚ C 456, 10.11.2021, s. 56.

⁷ Ú. v. EÚ C 479, 16.12.2022, s. 18.

- so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o vhodnosti právnych predpisov Európskej únie a subsidiarite a proporcionalite – správa o lepšej tvorbe právnych predpisov za roky 2017, 2018 a 2019⁸,
- so zreteľom na správu osobitnej skupiny pre subsidiaritu, proporcionalitu a pre scenár „Menej, ale efektívnejšie“ z 10. júla 2018 s názvom Aktívna subsidiarita – nový spôsob práce⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenia z 15. januára 2020 o pozícii Európskeho parlamentu ku Konferencii o budúcnosti Európy¹⁰ a zo 4. mája 2022 o opatreniach v nadväznosti na Konferenciu o budúcnosti Európy¹¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2022 o výzve na zvolanie konventu na účel revízie zmlúv¹²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 22. novembra 2023 o návrhoch Európskeho parlamentu na zmenu zmlúv¹³,
- so zreteľom na článok 13 Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii, v ktorej bola zakotvená organizácia medziparlamentných konferencií na účely diskusie o rozpočtových politikách a iných otázkach, na ktoré sa vzťahuje zmluva,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. marca 2023 o európskom semestri pre koordináciu hospodárskych politík 2023¹⁴,
- so zreteľom na závery predsedníctva v nadväznosti na Konferenciu predsedov parlamentov Európskej únie, ktorá sa konala 24. a 25. apríla 2023 v Prahe¹⁵,
- so zreteľom na závery plenárneho zasadnutia LXIX. konferencie parlamentných výborov pre záležitosti Únie (COSAC), ktoré sa konalo 14. – 16. mája 2023 v Štokholme¹⁶,
- so zreteľom na vyhlásenie z Léonu o parlamentarizme prijaté na konferencii pri príležitosti Medzinárodného dňa parlamentarizmu – Posilnenie parlamentov v záujme posilnenia demokracie, ktorá sa konala 30. júna a 1. júla 2023 v Léone¹⁷,
- so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku, ako aj na článok 1 ods. 1 písm. e) rozhodnutia Konferencie predsedov z 12. decembra 2002 o postupe schvaľovania vypracovania iniciatívnych správ a na prílohu 3 k tomuto rozhodnutiu,

⁸ Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 74.

⁹ Aktívna subsidiarita – nový spôsob práce, [správa](#) osobitnej skupiny pre subsidiaritu, proporcionalitu a pre scenár „Menej, ale efektívnejšie“, 10. júla 2018.

¹⁰ Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 71.

¹¹ Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 109.

¹² Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 130.

¹³ Prijaté texty, P9_TA(2023)0427.

¹⁴ Prijaté texty, P9_TA(2023)0078.

¹⁵ <https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2023/04/EUSC-Prague-Presidency-Conclusions-final-EN-1.pdf>.

¹⁶ [https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88827df1e018828991e660000/Contribution adopted by the LXIX COSAC.pdf](https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88827df1e018828991e660000/Contribution%20adopted%20by%20the%20LXIX%20COSAC.pdf).

¹⁷ https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/99181_1688138271277.pdf.

- so zreteľom na správu Výboru pre ústavné veci (A9-0429/2023),
- A. keďže aktívna účasť národných parlamentov na európskych záležitostiach a posilnená kontrola národných vlád národnými parlamentmi sú kľúčové na zabezpečenie demokratickej zodpovednosti a legitimity inštitucionálneho systému EÚ;
- B. keďže národné parlamenty „aktívne prispievajú k dobrému fungovaniu Únie“ (článok 12 ZEÚ) a spolu s Európskym parlamentom zohrávajú zásadnú úlohu pri posilňovaní demokratickej legitimity projektu EÚ, posilňovaní dôvery občanov a prispievaní k udržateľnosti a odolnosti európskeho projektu;
- C. keďže súčasné nástroje na zabezpečenie zapojenia národných parlamentov do európskych záležitostí sú vo veľkej miere neznáme, a to tak medzi rozhodovacími orgánmi, ako aj medzi širokou verejnosťou; keďže je potrebné zvýšiť povedomie o týchto nástrojoch;
- D. keďže parlamentná zodpovednosť a kontrola národných vlád v rámci európskych záležitostí, ktorá závisí od jednotlivých vnútroštátnych praktík, je v súčasnom rámci európskej zmluvy základným kameňom úlohy národných parlamentov;
- E. keďže túto zodpovednosť a kontrolu môže uľahčiť väčšia transparentnosť v Rade, najmä pokiaľ ide o záznamy o hlasovaní členských štátov a ich pozície; keďže národné parlamenty a Európsky parlament by mali zvýšiť tlak na Radu, aby konala transparentnejšie a zodpovednejšie počas celého legislatívneho procesu; keďže prístup k dokumentom iných inštitúcií EÚ umožňuje národným parlamentom riadne vykonávať kontrolu;
- F. keďže nedostatočná transparentnosť legislatívneho a rozhodovacieho procesu EÚ môže narušiť výsady národných parlamentov vyplývajúce zo zmlúv a príslušných protokolov, a najmä ich úlohu pri kontrole národných vlád zastúpených v Rade;
- G. keďže parlamentný pluralizmus obohacuje diskusiu na európskej úrovni, a preto je veľmi prospešný pre Úniu a zastúpenie parlamentných menšín v európskych záležitostiach a pomáha vyrovnávať väčšinu v každom parlamente pri jej plnom rešpektovaní a v súlade s jej pomermi; keďže názory a zastúpenie parlamentných menšín z národných parlamentov by sa mali zohľadniť na úrovni EÚ a mohli by sa ukázať ako užitočné, okrem iného, v budúcom procese revízie zmlúv EÚ, pričom by sa mali rešpektovať právomoci národných parlamentov, pokiaľ ide o ich zastúpenie;
- H. keďže v protokole č. 2 (článok 6) sa uznáva, že národné parlamenty môžu konzultovať s regionálnymi parlamentmi s legislatívnymi právomocami, ale úloha regionálnych parlamentov do veľkej miery závisí od vnútroštátnych opatrení a veľmi často zostáva poradná; keďže Komisia, Rada, členské štáty a ich národné parlamenty by mali zohľadniť úlohu regionálnych parlamentov s legislatívnymi právomocami a podporovať ich zapojenie, najmä ak môžu byť dotknuté výlučné regionálne právomoci;
- I. keďže mnohí členovia Výboru regiónov vykonávajú volenú funkciu na regionálnej úrovni; keďže by sa mohla uskutočniť diskusia o úlohe Výboru regiónov pri približovaní regionálnych parlamentov k celkovému integračnému procesu a pri posilňovaní európskej demokracie;

- J. keďže národné parlamenty a ich úloha v inštitucionálnom rámci EÚ sa riešili vo viacerých návrhoch obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy; keďže skúsenosti z Konferencie o budúcnosti Európy preukázali plodné spojenectvo medzi národnými parlamentmi a Európskym parlamentom;
- K. keďže národné parlamenty zohrávajú úlohu pri každej revízii európskych zmlúv, najmä pokiaľ ide o cieľ posilniť parlamentný rozmer a demokratický život EÚ; keďže Európsky parlament vo svojom uznesení z 9. júna 2022 vyzval na zvolanie konventu na účel revízie zmlúv;
- L. keďže európsku verejnú sféru by mohla podporiť séria fór o európskej agende a tieto fóra by zase mohli byť podporené spoločným „Európskym týždňom“, počas ktorého by členovia národných a regionálnych parlamentných komôr súčasne diskutovali o európskych záležitostiach s komisármi, poslancami Európskeho parlamentu a ministrami z úradujúceho predsedníctva Rady; keďže rozvoju skutočnej európskej verejnej sféry by prospela aj väčšia informovanosť občanov, ich účasť a dialóg s nimi;
- M. keďže zapojenie národných parlamentov do záležitostí EÚ by sa malo posilniť aj na základe tematického prístupu, prístupu založeného na výboroch alebo prístupu ad hoc; keďže formát medziparlamentných schôdzí výborov by sa mal ďalej zdokonaľovať;
- N. keďže národné parlamenty prejavujú záujem o intenzívnejšie zapojenie do obsahu politík a právnych predpisov EÚ, a nie len v rámci systému včasného varovania, ktorý sa týka výlučne subsidiarity;
- O. keďže uplatňovanie práva národných parlamentov kontrolovať súlad so zásadou subsidiarity na základe systému včasného varovania posilnilo zapájanie národných parlamentov do rozhodovacieho procesu EÚ;
- P. keďže odôvodnené stanoviská predložené národnými parlamentmi posilňujú európsky legislatívny proces tým, že posudzujú dodržiavanie zásady subsidiarity; keďže osemtyždňová lehota stanovená v článku 4 protokolu č. 1 sa ukázala ako nedostatočná na včasné monitorovanie dodržiavania zásady subsidiarity a mala by sa predĺžiť v rámci budúcej revízie zmluvy;
- Q. keďže európske politické strany zohrávajú zásadnú úlohu pri preklenovaní rozdielov medzi EÚ a národnými parlamentmi; keďže regulačné prekážky bránia zmysluplnejšiemu zapojeniu európskych politických strán a národných strán; keďže možno zvážiť inovačné a silnejšie nástroje spolupráce medzi národnými parlamentmi a Európskym parlamentom vrátane intenzívnejšieho dialógu medzi politickými rodinami a skupinami;
- R. keďže v správe o vykonávaní z roku 2018 sa odporúča, aby národné parlamenty mali možnosť predkladať Komisii konštruktívne návrhy na posúdenie, a to pri náležitom zohľadnení práva iniciatívy Komisie;
- S. keďže Konferencia o budúcnosti Európy odporučila, aby národné parlamenty a regionálne parlamenty s legislatívnymi právomocami mohli navrhovať legislatívne iniciatívy na európskej úrovni, čo by bol nástroj, ktorý by im poskytol možnosť predložiť konštruktívne návrhy na posúdenie Komisii, pričom by sa náležite zohľadnilo právo iniciatívy Komisie, a to po tom, ako by si najprv zabezpečili podporu Parlamentu;

keďže počas súčasného volebného obdobia bol viackrát zdôraznený cieľ dosiahnuť plné právo iniciatívy pre Európsky parlament;

- T. keďže Parlament vo svojom uznesení z 9. júna 2022 vyzval na zavedenie všeobecného priameho práva legislatívnej iniciatívy pre Európsky parlament; keďže po udelení tohto práva by mali byť postupy „zelenej karty“ nasmerované na Parlament;
- U. keďže v procese európskej integrácie nemožno považovať zavedenie postupu „červenej karty“ za vhodný a konštruktívny nástroj na posilnenie zapájania národných parlamentov;
- V. keďže IPEX, platforma na nepretržitú výmenu informácií medzi národnými parlamentmi a medzi národnými parlamentmi a európskymi inštitúciami, by sa mala ďalej rozvíjať v súlade so svojou digitálnou stratégiou; keďže Európsky parlament zohráva v tomto smere významnú podpornú úlohu;
- W. keďže národné parlamenty majú príslušné právomoci v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v súlade s článkami 70, 85 a 88 ZFEÚ, a mali by zohrávať oveľa dôležitejšiu úlohu, pokiaľ ide o budúcnosť spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky Únie, a to aj na základe medziparlamentnej konferencie o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike a spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike (SZBP/SBOP), ako sa stanovuje v článku 10 protokolu č. 1;

Kontrola činnosti vlády v oblasti európskych záležitostí

1. domnieva sa, že uplatňovanie práv a povinností národných parlamentov vyplývajúcich z Lisabonskej zmluvy posilnilo ich úlohu v rámci európskeho ústavného rámca, čím sa zabezpečil väčší pluralizmus a demokratická legitímnosť a zlepšilo sa fungovanie Únie;
2. zastáva názor, že zodpovednosť národných vlád voči národným parlamentom, ako sa uznáva v článku 10 ods. 2 ZEÚ, je základom úlohy národných parlamentných komôr v Európskej únii; domnieva sa, že národné parlamenty sú partnermi pri udržiavaní inštitucionálnej rovnováhy EÚ; nabáda národné parlamenty, aby v plnej miere vykonávali svoje európske funkcie na účel priameho ovplyvňovania a kontroly obsahu európskych politík, najmä prostredníctvom monitorovania svojich národných vlád vo funkcii členov Európskej rady; vyzýva poslancov národných a regionálnych parlamentov, aby vo svojom rozhodovaní podporovali európske povedomie a uznávali priamy vplyv politík EÚ na svojich voličov; oceňuje dobré skúsenosti so spolupracou medzi národnými parlamentmi a Európskym parlamentom a domnieva sa, že národné parlamenty a Európsky parlament majú potenciál byť prirodzenými spojencami pri formovaní silnejšieho parlamentného rozmeru EÚ;
3. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že národné parlamenty budú mať dostatok času, kapacít, zdrojov a potrebný prístup k informáciám, aby mohli plniť svoju ústavnú úlohu kontroly, a tým legitimizovať činnosť národných vlád, keď tieto vlády konajú na európskej úrovni; pripomína dôležitosť prístupu k informáciám a uznáva, že Rada musí prijať potrebné záruky bezpečnosti dokumentov a zároveň zabezpečiť, aby národné parlamenty mohli vykonávať demokratickú kontrolu svojich vlád, okrem iného prostredníctvom prístupu do legislatívnej databázy Rady, a zároveň plne rešpektovať dôvernosť informácií;
4. domnieva sa, že transparentnosť pracovných metód a rozhodovacích procesov v inštitúciách EÚ je nevyhnutnou podmienkou, aby mohli národné parlamenty účinne

plniť svoju inštitucionálnu úlohu vyplývajúcu zo zmlúv; žiada preto, aby sa zverejnili záznamy o hlasovaní a pozície členských štátov v Rade; ďalej vyzýva národné parlamenty, aby v plnej miere využívali svoje príslušné právomoci, okrem iného prispôbením svojej vnútornej organizácie, harmonogramov a rokovacích poriadkov tak, aby im to umožňovali; zaväzuje sa a podporuje národné parlamenty, aby zaviedli inovatívnejšie a silnejšie nástroje spolupráce na politickej a administratívnej úrovni vrátane intenzívnejších foriem výmeny a dialógu s európskymi politickými rodinami a skupinami;

5. nabáda k posilneniu politického dialógu medzi európskymi inštitúciami a národnými parlamentmi a pripomína, že rozhodnutia sa musia prijímať v súlade s ústavnými právomocami, zmluvami EÚ a *acquis* EÚ a s ohľadom na jasné rozdelenie príslušných rozhodovacích právomocí miestnych, regionálnych, národných a európskych orgánov;
6. konštatuje, že zosúladenie európskeho semestra s programami národných parlamentov by mohlo ďalej prispieť ku koordinácii hospodárskych politík, pričom zdôrazňuje, že pritom by sa nemali opomínať právomoci samosprávy a konkrétny rokovací poriadok každej parlamentnej komory;
7. žiada, aby národné parlamenty zohrávali významnejšiu úlohu pri zavádzaní vnútroštátneho obdobia určeného na dialóg o rozpočte a hospodárskej politike, počas ktorého by národné parlamenty mohli spolupracovať na európskom semestri, prerokovať ho a prispieť k jeho tvorbe tým, že poveria svoje vlády mandátom v rámci ich vzťahov s Komisiou a Radou;

Rozvíjanie európskej verejnej sféry

8. zdôrazňuje v tejto súvislosti význam zásady pomerného zastúpenia členov rôznych politických strán; odporúča preto, aby vnútroštátne parlamentné delegácie pri európskych inštitúciách odrážali politickú rozmanitosť;
9. berie na vedomie skutočnosť, že záväzná vôľa parlamentnej väčšiny by mohla byť vyjadrená v stanoviskách národných parlamentov v rámci alebo mimo rámca systému včasného varovania; podporuje však myšlienku, aby vnútroštátne parlamentné politické menšiny dostali možnosť vyjadriť svoj nesúhlasný postoj, ktorý by potom mohol byť zahrnutý do príloh k týmto stanoviskám;
10. domnieva sa, že interakciu s národnými parlamentmi možno nepriamo podporiť posilnením postavenia európskych politických strán; opakuje svoju dlhodobú výzvu, aby sa tieto strany mohli aktívne zapájať do politickej sféry členských štátov a podporovať svoje členské strany, pokiaľ ide o otázky EÚ; vyzýva na urýchlené dokončenie prípravy prepracovaného znenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií¹⁸ s cieľom umožniť európskym politickým stranám podporovať svoje členské strany v kampaniach pred voľbami do Európskeho parlamentu a v kampaniach pred referendummi týkajúcimi sa záležitostí EÚ;
11. domnieva sa, že zavedenie každoročného Európskeho týždňa by umožnilo poslancom Európskeho parlamentu, komisárom a ministrom predsedajúcich krajín Rady predstúpiť

¹⁸ Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 1.

pred všetky národné a prípadne regionálne parlamenty s cieľom diskutovať o európskej agende spolu s poslancami národných parlamentov a vysvetľovať ju; navrhuje začať diskusiu o vypracovaní spoločného politického vyhlásenia alebo rámcovej dohody medzi národnými parlamentmi a Európskym parlamentom, konkrétne o organizácii navrhovaného Európskeho týždňa, aby sa vytvoril súdržnejší rámec spolupráce na politickej, inštitucionálnej a administratívnej úrovni; domnieva sa, že navrhovaný európsky týždeň by mal vychádzať zo súčasných a predchádzajúcich fór, ako je parlamentný týždeň, ktorý sa konal v rámci konferencie o európskom semestri a Medziparlamentnej konferencie o stabilite, hospodárskej koordinácii a riadení v EÚ, ako aj Konferencie o budúcnosti Európy; ďalej sa domnieva, že stretnutia politických rodín a stretnutia politických skupín medzi národnými a európskymi politickými skupinami a v rámci nich v rámci medziparlamentnej spolupráce EÚ by mohli prinášať pridanú hodnotu v podobe autentickej európskej politickej diskusie;

12. považuje silnejšie zapojenie národných parlamentov kandidátskych krajín za základný nástroj úspešnej stratégie rozširovania EÚ; navrhuje zapojiť do navrhovaného Európskeho týždňa zástupcov národných parlamentov kandidátskych krajín;

Podpora reformy systému včasného varovania

13. zdôrazňuje, že najvýznamnejšou výsadou národných parlamentov, ktorú priniesla Lisabonská zmluva, bola ich možnosť kontrolovať dodržiavanie zásady subsidiarity v počiatočných fázach legislatívnych postupov EÚ;
14. poznamenáva, že postupy, ako sú „žlté“ alebo „oranžové“ karty, sa vo veľkej miere nepoužívali; navrhuje, aby sa všetky inštitúcie EÚ a členské štáty dohodli na spoločnom chápaní zásad subsidiarity a proporcionality, ktoré boli pôvodne súčasťou Amsterdamskej zmluvy, príslušnej judikatúry Súdneho dvora EÚ a vlastnej praxe Komisie; domnieva sa, že rozvoj tohto spoločného chápania by mal zahŕňať všetky prvky subsidiarity a mohol by sa podporiť prostredníctvom nových nástrojov spolupráce;
15. berie na vedomie žiadosť národných parlamentov, aby sa predĺžilo osemtyždňové obdobie, v ktorom môžu vydať odôvodnené stanovisko podľa článku 3 protokolu č. 1; zdôrazňuje však, že súčasný zmluvný rámec neupravuje predĺženie tejto lehoty; poznamenáva, že ako zmierňujúce opatrenie prestala Komisia od roku 2019 pri stanovovaní osemtyždňovej lehoty na zaslanie odôvodnených stanovísk národným parlamentom započítavať obdobie sviatkov na konci roka; preto sa domnieva, že zavedenie dvanásťtyždňového obdobia by sa malo zväziť v rámci ďalšej revízie zmluvy;
16. vyzýva národné parlamenty, aby do svojich odôvodnených konečných stanovísk, ktoré sa zasielajú predsedom Parlamentu, Rady a Komisie, začleňovali odôvodnené stanoviská regionálnych parlamentov s legislatívnymi právomocami, ak by to malo vplyv na výlučné regionálne právomoci;
17. navrhuje zaviesť systém, niekedy nazývaný „zelená karta“, v rámci ktorého by najmenej jedna tretina národných parlamentov mohla požiadať Komisiu alebo Európsky parlament, po tom, ako im bolo udelené všeobecné priame právo iniciatívy, o predloženie návrhov s cieľom pozitívne ovplyvniť európsku diskusiu; v tejto súvislosti navrhuje, aby si Komisia alebo Európsky parlament ponechali právo

rozhodnúť podľa vlastného uváženia, či tieto návrhy prijmú, alebo vydajú formálnu odpoveď, v ktorej uvedú dôvody, prečo to nespravili; poukazuje na to, že takýto postup nemôže zahŕňať právo iniciatívy ani právo zrušiť alebo zmeniť právne predpisy, pretože by sa tým zmarila tzv. metóda Únie a rozdelenie právomocí medzi vnútroštátnou a európskou úrovňou, a tým by sa porušili zmluvy;

Uplatňovanie práva na informácie

18. potvrdzuje, že článok 12 Zmluvy o EÚ a protokol č. 1 dávajú národným parlamentom právo prijímať informácie priamo od európskych inštitúcií; navrhuje, aby sa právo na informácie rozšírilo aj na regionálne parlamenty s legislatívnymi právomocami;
19. odporúča, aby národné parlamenty včas využívali platformu IPEX a tým zabezpečili včasné spustenie mechanizmu vnútroštátnej kontroly; odporúča, aby sa platforma IPEX využívala ako prostriedok na systematickú výmenu informácií a včasné upozorňovanie na záležitosti spojené so subsidiaritou; víta aktualizovanú verziu usmernení IPEX schválenú na zasadnutí generálnych tajomníkov vo februári 2023, ktorá odráža novú verziu platformy IPEX a možnosti a nástroje, ktoré táto nová verzia ponúka;

Príprava lepšej medziinštitucionálnej spolupráce

20. berie na vedomie súčasnú spoluprácu medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi v rámci konferencie COSAC, medziparlamentnej konferencie o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike a v rámci článku 13 Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii; ďalej berie na vedomie novšie formy medziparlamentnej spolupráce, ako je spoločná parlamentná kontrolná skupina pre Europol a medziparlamentná schôdza výborov pre hodnotenie Eurojustu; zdôrazňuje, že takáto spolupráca by sa mala rozvíjať na základe zásad konsenzu, výmeny informácií a konzultácie, aby národné parlamenty mohli vykonávať kontrolu nad príslušnými vládami a správnymi orgánmi;
21. pripomína, že súčasný rámec vzťahov medzi Úniou a národnými parlamentmi by sa mohol zjednodušiť a harmonizovať tak, aby bol efektívnejší a účinnejší; v tejto súvislosti vyzýva na preskúmanie spolupráce medzi Úniou a národnými parlamentmi v rámci existujúcich platforiem a fór s cieľom posilniť tieto vzťahy a prispôsobiť ich súčasným potrebám; nabáda európske inštitúcie a regionálne parlamenty s legislatívnymi právomocami k aktívnejšiemu zapájaniu a priamejšej vzájomnej interakcii, pričom by mali plne rešpektovať úlohu a právomoci národných parlamentov;
22. poukazuje na to, že posilnenie politického a technického dialógu medzi parlamentnými výbormi a politickými skupinami na vnútroštátnej aj európskej úrovni by bolo veľmi produktívnym krokom smerom k plnohodnotnej medziparlamentnej spolupráci; navrhuje preto zvýšiť informovanosť na vnútroštátnej úrovni o možných nástrojoch spolupráce; navrhuje preto vyčleniť dodatočné zdroje na dosiahnutie tohto cieľa, okrem iného na financovanie videokonferencií, výmeny pracovníkov alebo pilotných projektov;
23. uznáva význam medziparlamentných schôdzí výborov stanovených v článkoch 9 a 10 protokolu č. 1 a úspech tzv. metódy založenej na výboroch v odvetviach medziparlamentnej spolupráce; domnieva sa, že lepšiu medziinštitucionálnu spoluprácu by bolo možné dosiahnuť vtedy, ak by poslanci Európskeho parlamentu a národných

parlamentov prikladali väčší význam medziparlamentným schôdzam výborov a ak by boli pripravení na užšiu spoluprácu; domnieva sa, že rokovací poriadok by sa mohol zmeniť s cieľom upraviť silnejšie formy spolupráce medzi národnými parlamentmi a Európskym parlamentom pri plnom rešpektovaní ich inštitucionálnych právomocí a ich rozdelenia;

24. odporúča, aby sa národné parlamenty plne podieľali na pokračujúcom rozvoji spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky; domnieva sa, že takéto zapojenie by sa malo podporovať v úzkej spolupráci s Európskym parlamentom, a to v súlade s článkom 10 protokolu č. 1 a pri plnom rešpektovaní ustanovení národných ústav týkajúcich sa bezpečnostnej a obrannej politiky; vyzýva národné parlamenty, aby sa podrobnejšie zamysleli nad stanovením priorít obranných spôsobilostí na úrovni EÚ, a to aj prostredníctvom spoločných medziparlamentných schôdzí zástupcov národných parlamentov a poslancov Európskeho parlamentu v kontexte medziparlamentnej konferencie o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike a spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike (SZBP/SBOP) a prostredníctvom politického dialógu;
25. pripomína, že je dôležité posilniť spoluprácu a dialóg medzi národnými parlamentmi a Európskym parlamentom o vyšetrovacích právomociach;
 - o
 - o o
26. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ V PRÍSLUŠNOM VÝBORE

Dátum prijatia	7.12.2023
Výsledok konečného hlasovania	+: 17 -: 1 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Gerolf Annemans, Damian Boeselager, Włodzimierz Cimoszewicz, Salvatore De Meo, Charles Goerens, Sandro Gozi, Max Orville, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Guy Verhofstadt, Rainer Wieland
Náhradníci prítomní pri záverečnom hlasovaní	Mercedes Bresso, Christian Doleschal, Pascal Durand, Maite Pagazaurtundúa
Náhradníci podľa článku 209 ods. 7 rokovacieho poriadku prítomní pri záverečnom hlasovaní	Javier Zarzalejos

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V PRÍSLUŠNOM VÝBORE

17	+
PPE	Salvatore De Meo, Christian Doleschal, Sven Simon, Rainer Wieland, Javier Zarzalejos
Renew	Sandro Gozi, Max Orville, Maite Pagazaurtundúa, Guy Verhofstadt
S&D	Gabriele Bischoff, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Damian Boeselager

1	-
ECR	Jacek Saryusz-Wolski

2	0
ID	Gerolf Annemans, Antonio Maria Rinaldi

Kľúč k symbolom:

+ : hlasovali za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania